

LLENGUATGE I IDENTITAT

per Carles DUARTE i MONTSERRAT

Cap del Servei d'Assessorament Lingüístic de la Generalitat de Catalunya

---

La Fundació Vivarium ha organitzat a Tavertet els dies 12, 13, 19 i 20 de setembre de 1992 el *Simposi Llenguatge i Identitat. Lexicografia catalana*. El prestigiós pensador Raimon Panikkar n'ha estat l'inspirador i l'orientador.

Al simposi han participat lingüistes (Joan Veny, Joan Martí, Aina Moll, Jesús Tuson, Mila Segarra, Jordi Bruguera, Isidor Marí, Carles Duarte, Oriol Camps, M. Lluïsa Pazos,...), poetes (Àlex Susanna, Jordi-Pere Cerdà, Damià Huguet, Josep Piera,...), filòsofs (Francesc Fortuny,...), sociòlegs i sociolingüistes (Miquel Strubell, Francesc Vallverdú, Lluís Flaquer,...).

El simposi s'ha estructurat en les ponències següents: «La paraula creadora de realitat» (Raimon Panikkar), «Diagnosi del català avui» (Joan Martí), «Condicions de viabilitat d'una llengua (aplicat al català)» (Francesc Vallverdú), «La dimensió poètica de la llengua catalana» (Àlex Susanna), «Estructura actual del català davant les exigències de la modernitat» (Carles Duarte) i «Esperit i esdevenidor de la llengua catalana. Vitalitat de la paraula. Els dialectes» (Joan Veny).

Els treballs del simposi s'han desenvolupat en el marc d'un diàleg lliure i serè, que ha permès arribar a un cert consens entre els assistents sobre diferents idees, plasmades al document final.

Per comprendre el gran interès de la reflexió que s'ha fet dins del simposi, n'hi ha prou de reproduir l'esmentat document final:

Idees centrals que sorgiren els dies 12 i 13 de setembre, durant la primera part del Simposi «Llenguatge i Identitat»

1.ª La reflexió sobre la paraula no permet eludir la qüestió radical, o com se'n vulgui dir (metafísica, transcendental, última), sobre la unitat de la parla humana, que no pot reduir-se a un sistema de signes sense significació metaempírica. La paraula amaga i revela el misteri de la cosa significada per ella (encara que es tracti de la idea).

2.ª El català, que durant mil anys ha sobreviscut a les proves més dures, ara es troba en una situació crucial: o bé pot convertir-se, només, en un simple vocabulari de la civilització tecnocràtica (la dels experts en les diferents branques de la ciència moderna) o bé pot conrear, també, aquella especificitat que li és pròpia, la del poble que el parla connaturalment com a reflex del seu viure.

3.ª La qüestió més urgent a resoldre és la coexistència *de facto* del català amb el castellà. Cal aconseguir la validesa i l'ús que pertanyen *de jure* a la nostra llengua. La llengua catalana necessita un suport que vingui tant de la consciència lingüística dels parlants com d'una política intel·ligent en tot l'àmbit territorial de parla catalana. La confiança dipositada pels parlants en l'estructura de la llengua pròpia dóna seguretat, en garanteix l'ús i n'afavoreix la creativitat.

Idees centrals que sorgiren durant la segona part del Simposi, dies 19 i 20 de setembre

4.ª La paraula poètica és essencial i autònoma. Els poetes l'escolten, l'obeeixen i la plasmen en llurs poemes. El mot poètic és l'ànima de la llengua, i això va més enllà de considerar-lo un simple mitjà de comunicació. La llengua poètica és una forma específica de l'ésser humà, així mateix poeta, i n'expressa la cosmovisió.

5.ª El plurilingüisme és un tret distintiu de l'ésser humà i, alhora, de la natura mateixa de la llengua. La història de la llengua catalana ens mostra la seva cristal·lització en les diverses variants dialectals que la constitueixen. Una llengua esdevé llengua quan admet, precisament, diferents registres, segons l'espai, estament o activitat que representin.

6.ª L'essencial del català, i de tota llengua, consisteix a ésser expressió i manifestació amb naturalitat de la vida viscuda. La llengua reflecteix la vida d'un poble i la vida d'un poble conforma la llengua. L'experiència de viure crea la llengua i la llengua n'expressa l'experiència. Es tracta d'un cercle vital. La qualitat de vida que cerquem crea i alhora és creada per la qualitat mateixa del nostre llenguatge. Estimar, doncs, la llengua

pròpia, parlar-la, tenir-ne cura, vetllar per la llengua, és un dret dels parlants, un exercici profund de llibertat.

No fóra just de tancar aquest breu article sense felicitar la Fundació Vivarium (i les entitats que li han prestat el seu suport) per una iniciativa que ha estat d'un gran interès. Diàlegs fecunds com el que ha promogut la Fundació Vivarium a Tavertet sobre la llengua poden contribuir a l'enfortiment del nostre teixit cultural.

